

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

8. An ordinatus Sacerdos debeat de necessitate Sacramenti tangere Hostiam, vel aliam materiam Ordinis? Et an sufficiat non solum tangere Hostiam, sed patendam tantum, imo & solum Calicem? Ex part. 3. ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

iustmodi sunt formæ baptismi, & confirmationis, siue non impotent (vt in extrema-vinditione, & ordine.) Probat inquam hoc modo : in Sacramentis consistentibus in vsu, idem sunt aliquem esse ministrum Sacramenti, & eundem actu per se ipsum applicari materiam, & formam talis sacramenti suo subiecto, quia administratio sacramentorum eiusmodi consistit formaliter in tali applicatione, vnde dicuntur esse in vsu : atqui ordinatio, seu collatio ordinum Ecclesiasticorum est Sacramentum consistens in vsu (sicut, & baptismus, confirmatio, & Extrema-Vinctio ex communi consensu Theologorum) cuius proprius minister est Episcopus, & materia eius propria est traditio instrumentorum facta ei qui ordinatur tanquam subiecto, vt ostendimus supra, igitur debet talis instrumentorum traditio fieri ordinando per ipsumque Episcopum.

6. Probat etiam nostra propositio ex citato decreto Clementis VIII. Vna enim ex causis propter quas statuit ordinatos ab Episcopo Sagiensi esse sub conditione reordinandos, est quod Episcopus non traderet per se ipsum instrumenta ordinandis. Ambæ tamen istæ propositiones non sunt de fide, quia Summus Pontifex in illo decreto ait se id statuere amplectendo tutiorem partem, nullumque verbum adhibet, quo videatur id definire. Et hæc omnia docet Ysambert loco citato, qui antea ex dicto decreto Clementis VIII. notauerat quod Summus Pontifex iusserat ordinari saltem sub conditione eos, qui à Sagiensi Episcopo ostensa tantum sibi materia fuerant ordinati, quod ego prolixius faciendum esse puto si casus accideret in ordinatione Presbyteratus. Et in aliis ordinibus idem dicendum videtur stante supra dicto decreto, & opinione asserente, contra id quod ego cum D. Thoma, Vasquez, & aliis olim docui contactum physicum instrumenti esse de necessitate Sacramenti. Et ideò Martinus de San Ioseph, in *Mon. Confess. tom. 1. lib. 1. tract. 2. de Sacram. Ordinis num. 13.* licet me citato asserat sufficere pro validitate ordinum contactum morale, & non physicum, tamen postea sic addit. [Esta opinion me parece mucho mas probable que la contraria, però porque son de contrario parecer Autores muy graves, con que se haze probable scilicet, que es necesario el contacto de la materia, y que sin el no ay verdadera accceptacion, me parece que el que no toco la materia se buelua à ordenar debaxo de condition] Ita ille. Et quidem decretum Clem. VIII. adductum ab Ysambert magnam vim mihi asserit. Vide etiam Dicastrum de *Sacram. tom. 1. tract. 6. disp. 1. dub. 14. m. 205.* licet secluso hoc decreto in aliis ordinibus præter Sacerdotium aliqui Doctores contrarium asserant, vt ego alibi adnotavi.

7. Nota tamen quod post hæc scripta inueni Patrem Auerfiam de *Sacram. Ordinis, quest. 2. sect. 2.* circa principale quæsitum huius Resolutionis sic asserere. Pariter de maioribus ordinibus fatendum erit, nec etiam de eorum necessitate, & validitate fuisse institutum ab ipso Christo, vt sacra instrumenta ab eodem Episcopo in ordinatione traderentur. Non solum, quia iam vniuersaliter de omnibus ordinibus diximus non fuisse à Christo ipso determinatam talem materiam, scilicet traditione sacrorum instrumentorum. Sed quia etiam si fuisset hæc traditio determinata ab ipso Christo, non per hoc erat necessarium faciendam immediate propriis manibus ab eodem ministro ordinante, sed sufficienter fieri poterat iussione ipsius ministri moraliter æquiualentis.

8. Solum videri potest saltem ex ipsa determinatione Ecclesie requiri ad valorem ordinationis hanc

traditionem instrumentorum per manum eiusdem ordinantis, supposito nempe quod absolute instrumentorum traditio saltem ex determinatione Ecclesie sit apud nos necessaria ad valorem, & sane si Episcopus aliquis quempiam his ordinibus insignire tentaret, non porrigendo sacra instrumenta propriis manibus, sed iubendo vt alius porrigeret, vel vt ipse Ordinandus per se de mensa sumeret, hæc ordinatio reputaretur satis dubia, & sub conditione iteranda. Ita ille. Vnde quicquid speculatiue dicendum sit, tamen omnes pro praxi concordant, aliquem si in ordinatione non acciperet instrumenta à manu Episcopi, esse denuò sub conditione ordinandum.

9. Ex his etiam dicendum est, Sacerdotem ordinatum cum Calice, & Patena non consecrata debere iterum reordinari cum conditione. Nam Castus Palaus, *tom. 4. tract. 27. punct. 5. num. 15.* & alij docent : Necessitate Sacramenti Calicem, & Patenam consecratam esse debere, quia seclusa consecratione non sunt vala Sacrificij, neque ad Sacrificium deputata. Ergo eorum traditio & contactus ad Sacrificium referri non potest, neque significare tangentem ea vasa, eo contactu in Sacrificij obsequium deputari, Quare, esto, nullibi caueatur, predicta vasa consecrata esse debere, id ex natura rei sequitur ob significationem, quam habere debet materia ordinationis. Quod verò in materia non consecrata Eucharistia confici non possit, non probat materiam ordinationis non debere esse consecratam. Et enim Eucharistia consecratio solum ex materia panis, & vini pendet ; At ordinatio in materia pendet ex significatione Sacrificij, quam si non obtinet, materia ordinationis esse non potest. Præterea si ex eo, quod Eucharistia confici possit in calice, & patena non consecratis ; inferatur calicem, & patenam non consecratam deseruire posse pro materia ordinationis, cuiuslibet vasculi, pilei, & ligni traditio, materia ordinationis erit, cum in his omnibus Eucharistia de facto possit confici, quod dici nullatenus potest. Requiritur ergo necessitate Sacramenti vasa consecrata.

10. Itaque stante probabilitate huius opinionis, sequitur Sacerdotem, qui recipit presbyteratum cum calice, & patena non consecrata ad euitanda damna subsequenda, (si talis ordinatio esset inualida) debere iterum ordinari sub conditione, Quicquid dicendum esset de Subdiacono, & Diacono. Non desunt tamen, vt dixi, graues Auctores asserentes calicem, & patenam, quæ exhibentur ad tangendum non debere esse consecrata, vt ex multis tenet Opatonius, *tract. de ordine disp. 1. quest. 4. num. 17.* Quia nullum habetur ius, quod hoc præscribat. Tum quia vt in calice non consecrato valide potest confici Sacramentum, ita & valide potest Character Ordinis Subdiaconatus conferri per traditionem Calicis non consecrati. Et ideò hanc sententiam me citato tenet Leandrus de *Sacram. tom. 2. tract. 6. disp. 3. quest. 16.* & alij penes ipsum. Sed ego vt dixi si casus in praxi accideret, puto sacerdotium sub conditione reiterandum esse. Vnde non approbo id quod asserit Gesualdus in *Theol. Mor. tom. 1. tract. 21. cap. 3. n. 6. in fine*, quoad Ordinem Presbyteratus.

RESOL. VIII.

An ordinandus Sacerdos debeat de necessitate Sacramenti tangere Hostiam vel aliam materiam Ordinis ?

Et an sufficiat non solum tangere Hostiam, sed patenam tantum

Sup. hoc curium, sed contrarium supra in Resol. 4. §. 1. inter medium, & finem, vers. Vnde si Presbytero, & in tom. 4. tr. 8. Ref. 47. §. 1. Probat tertio, & lege etiam §. non seq.

Sup. hoc vide infra doctrinam §. ult. Ref. 11. & lege etiam vers. annot. præterite.

Sup. hoc supra in Ref. 4. à lin. 2. & in alio §. eius primæ annotation.

Dicitur infra in Ref. 8. §. 4. & in Resol. 4. §. 2. in fine, & vers. ult. & seq. à Ref. 11. §. 1. ante medium, & vers. ult. Et hoc, & in Ref. 19. §. 1. Vnde, & infra in Ref. 1. §. 1. Notandum, & in tom. 3. ult. Ref. 66. & in tom. 4. ult. Ref. 19.

Alibi infra in Ref. 19. §. 1. Vnde, & in Ref. 12. §. 1. & in tom. 4. tr. 8. ex Ref. 47. lege doctrinam §. Verum, & seq.

tantum, imo & solum calicem? Ex part. 3. tr. 4. Ref. 184. alias 185.

Sup. hoc in-
fra in Refol.
11. in fine §.
Sed his, &
seq. & in
Ref. 12. à
principio, &
in Ref. 19. §.
Vnde, in fine
& in Ref. 9.
à principio.

§. 1. **A**ffirmatiuum sententiam tenet nouissimè Fernandez in exam. Theol. mor. part. 3. cap. 11. §. 6. num. 1. & Faber Lector publicus S. Theologiæ in Academia Patavina de sacram. Ordinis in 4. sent. dist. 24. quæst. 1. disp. 1. cap. 4. num. 121. & seq. & respondet ad argumentum, quod vinum ab ordinando non tangatur, sic enim ait. Quod autem non tangatur vinum, cum sit in calice, ergo nec hostia necessariò est tangenda. Respondetur non valere consequentiam, quia neque Apostoli tetigerunt vinum, cum datum fuerit in calice, & regulariter accipiens vinum, non solet tangere vinum, sed illud recipere in aliquo vase. At Hostia, & panis cum datur, accipitur in manibus, & tangitur: ergo dicendum est esse de necessitate Sacramenti. Quod etiam adducitur de sermonibus familiaribus, in quibus quis donat equum alicui, & ille eum recipit absque eo, quod eum tangat, multo minus concludit; quia aliud est loqui de similibus actionibus familiaribus, & de actione sacramentali. Ita Faber.

Que nunc
hanc seque-
tur, in fine
eius §. 2. à
vers. Imo, &
in §. seq. & in
Ref. 1. not.
præterita
§. 1. ante me-
dium à vers.
Et hoc à for-
tiori, & hoc
intellige pro
edictu phy-
sico contin-
to in hoc §.
& in Ref.
præterita, &
infra in Ref.
19. §. Vnde, à
lin. 8. & fatè
in ro. 4. tr. 8.
Ref. 19. à lin.
4. & hic su-
pra in Ref. 1.
§. notandum
autem, & in
tom. 3. tr. 1.
Ref. 66.

2. Sed ego hanc opinionem refello in tract. 3. miscell. resol. 3. vbi etiam addidi, & nunc addo contra Doctores, quos citat, & sequitur Bonacina de Sacrament. disp. 8. quæst. unica. punct. 5. n. 10. realem, & physicum contactum materiam, quæ in ordinatione traditur, ad substantiam, seu valorem Sacramenti non pertinere. Et præter quos ibi citavi, docet etiam hanc sententiam Albertus Magnus in 4. sent. dist. 24. art. 3. ad 2. Zambrianus de sac. tempore mor- tus, cap. 6. dub. unico, n. 6. Ragucius in lucerna Para- chorum de sacram. Ordinis, qu. 3. num. 2. & nouissimè Layman, in Theol. mor. lib. 5. tract. 9. cap. 5. n. 4. vbi sic asserit, Mihi placet magis sententia aliorum, qui negant ad substantiam, & valorem ordinationis contactum requiri; nam rationes sententia affirmantis, cui præteritum in re tam graui probanda onus incumbit, non conuincunt. Ad primum enim respon- detur, verbum, accipit, solum significare spirituales potestates ordinando conferendam, per exhibitionem Symboli externi, quo collatio talis potestatis significatur. Quare negandum est verbum illud ex necessitate Sacramenti referri ad eum, qui ordinandus est, vt capiat, seu manu tangat externum sym- bolum. Cur enim necessariò illud tangere debeat, non video aliam causam afferri posse, nisi vt traditio potestatis ab illo acceptetur. Id verò dici non potest, cum Sacramentum illud non consistat in con- tactu aliquo, sicut matrimonium, quod proinde tra- ditionem, & acceptationem postulat. Sed neque ad ipsum matrimonij contactum, corporum contactus necessariò requiritur, cum alia signa mutæ tradi- tionis, & acceptationis exhiberi possint. Quanto igitur magis, cum traditio spiritualis potestatis fieri possit sine reali contactu per solum exhibitionem symboli factam homini præsentem? Adde, si naturalis acceptatio significata ad valorem Sacramenti neces- sariò requiritur, consequens esse, vt paruuli, qui vsum rationis nondum habentes, huiusmodi accep- tationis signum edere non possunt, inualidè ordi- nentur, quod repugnat communi sententiæ. Ad se- cundum respondetur ex praxi Ecclesiæ plus colligi non posse, quàm quod talis ceremonia tangendi materiam ab Ecclesiâ præcipiatur. Ita Layman, que omnia adnotare volui ad extirpandos scrupulos, qui ordinandos ferè semper vexare solent, maxime pro tactu hostiæ. Notandum est tamen hæc, quod Do- ctiores asserentes necessarium esse contactum physi- cum in ordinatione, concedunt, quod non sit neces-

farius contactus hostiæ, sed sufficit tangere patenam.
3. Imò Sotus, & Syluester, quos citat, & seque-
tur Villalobos in sum. tom. 1. tract. 11. dist. 4. num. 2.
asserunt fati esse, vt quis in tali calu tangat solum
calicem; & ita docet Coninch, de Sacram. dist. 24.
dub. 7. num. 71. & Io. de la Cruz in direct. confiteo, in
part. 2. de sacram. Ordinis, dub. 2. concl. 1. & Ledesma
in summa tom. 1. de sacram. Ordinis, cap. 3. concl. 1. ceteri
ca finem, debent tamen ipsi diligenter curare, vt in
ordinatione subdiaconatus tangatur calix cum patena,
na, in diaconatu liber Euangeliorum in presbyteria-
tu calix cum vino, & patena, cum hostia, sed pro
ne, nam ita Ecclesiâ præcipit.

RESOL. IX.

Quidam Diaconus, cum ordinem Sacramentali
ret tetigit Calicem cum Patena, sed non tetigit Ho-
stiam, quæsiuit à me postea, an talis contactus sit de
necessitate Sacramenti.

Et quid, si tantum tangat calicem, in quo est patena
cum Hostia, non vero tangat ipsam Hostiam, nec pa-
tenam?

Et quid est sentiendum, si tantum tangat Hostiam Ho-
stiam, & non Patenam, neque Calicem?

Et an saltem talis ordinandus sentiat iuræ Cal-
icem, & Patenam?

Et an contactus physicus instrumentorum in ordinatione
sit de necessitate Sacramenti, vt tenent de neces-
sitate præcepti? Ex part. 2. tr. 16. & Misc. 2. Ref. 3.

§. 1. **A**liqui, vt notat Coninch de Sacram. dist. 20.
dub. 7. n. 57. putant ordinandus Sacramento
tem, non solum debere tangere physicè ipsam Calicem,
ac Patenam, sed etiam ipsam Hostiam.

2. Sed contraria opinio potius est recepta,
quam docent Sotus in 4. dist. 24. quæst. 1. art. 2. Zam-
brianus in decis. cas. conf. cap. 6. dub. unico, num. 11. de
Summa Corona part. 3. cap. 3. de causa materiam, no-
mer. 11. Cameroto de Sacram. tract. 1. cap. 3. ad 4.
Valent. tom. 4. dist. 9. quæst. 1. punct. 5. Ledesma in
sum. tom. 1. de Sacram. Ordinis, cap. 3. fol. 41. vbi
ga in sum. tom. 2. cap. 57. cas. 5. & in speculatio tom. 2. ad
§. 5. num. 21. Victorellus in addit. ad v. ill. de matri-
monio, ad 3. p. tom. 2. quæst. 24. art. 5. dist. 2. vbi querit
quid dicendum si quis tangat vna manu Calicem, &
est in consuetudine, altera verò manu tangat Pa-
tenam, non Hostiam, vel Hostiam & non Patenam?
responder, tunc esse verum Sacramentum. Et ratio
est, quia sicut vinum sufficienter tangitur tacto Cal-
ice, in quo est; ita & Hostia sufficienter tangitur ta-
cta Patena, in qua est, vel etiam Calice, in quo est
Patena cum Hostia: nam etiam in aliis rebus huma-
nis, non solent specialiter tangi omnia que tradun-
tur, quando vnus eorum est in alio. Item in Reli-
li, vbi que in hoc contactu necessaria sunt, extrahuntur
me describuntur, illud nullo modo, vel leuiter in-
sinuatur, nec etiam Episcopus ordinans, cuiusque in-
nistris sunt solliciti, vt fiat. Imò hæc opinio etiam
etiam vera in sententia eorum, qui putant con-
tactum physicum esse de necessitate Sacramenti, &
eam debere sic intelligi, vt sit probabilis, & obiectum
Vasquez in 3. part. 3. tom. 3. dist. 246. cap. 2. num. 19.
& 20. Nam cum ordinandi habeant tunc manus
linete colligatas, difficillime fieri potest, vt ipsam
Hostiam simul cum Calice tangant, præteritum quare
do habent digitos breuiiores.

3. Non reticcam tamen ad tollendos omnes
scrupulos, esse opinionem probabiliam illam, quæ
docet